

Ginoo,

Ihatag Mo sa Amon Ining Bukid

UNA NGA TOMO · ANG MGA GAMOT SA LANCASTER COUNTY

Halin sa Lancaster County PA pakadto sa Malvar Street, Baguio City, Pilipinas

Engle · Robson · Leonard · Haines

Ken kag Mary Lou Engle · Kasaysayan sang Pamilya Engle

Una nga Tomo: Ang mga Gamot sa Lancaster County

Switzerland · Pennsylvania · Kansas · Ontario · England · 1743–1950

Maayong Pag-abot sa Pamilya Engle 3

Isa ka Libro sang Handumanan 4

DIIN KITA NAGHALIN 5

Ang mga Swiss nga Engel sang Lancaster County 6

Ang River Brethren 7

Ang Kasulatan sang Duta sang Engle kag Grove, 1789 8

Pakadto sa Kansas 9

Sanday Grant kag Mabel 10

Ang mga Robson 11

Mga Tiya kag Tiyo nga Robson 12

Ang mga Haines 13

Ang mga Leonard 14

Ang Manugwali nga Iya Ginsundo 15

Sanday Ginny, Mary Lou, Paul kag Betsy 22

Ang Puno sang Pamilya 23

Mga Kaupod nga Libro 24

Sources 25

Maayong Pag-abot sa Pamilya Engle

Ini nga gamay nga libro nagasugid sang estorya sang isa ka pamilya: isa ka bata nga lalaki sa uma sa Kansas nga ang ngalan si Ken Engle, isa ka estudyante nga nars halin sa Canonsburg nga ang ngalan si Mary Lou Leonard, kag ang anom ka anak nga ila ginpadaku sa tunga sang prairie kag sang kapuloan sang Pilipinas. Sa likod nila nagatindog ang mga Engle, Robson, Leonard kag Haines, mga simple nga tawo nga nagpalangga sa Ginoo kag nagsulat sang mga butang. Sa unahan nila yara ang mga apo kag mga apo sa tuhod nga nagadugang pa sang mga kapitulo.

Halin 1951 tubtob 1975 nag-alagad sanday Ken kag Mary Lou sa Ginoo sa Pilipinas, kag ang obra nga ila ginsugdan nagapadayon tubtob subong paagi sa keepm.org. Ining mga estorya amo ang ginsugdan sang tanan.

Isa ka Libro sang Handumanan

Ginbantayan nanday Ken kag Mary Lou Engle ang tanan. Mga diary nga ginsulatan halos kada adlaw halin sang 1940s tubtob 2003. Pila ka libo ka sulat. Mga katloan ka libo ka litrato kag slide. Mga reel-to-reel nga tape nga wala sing nagpatukar sa sulod sang anom ka pulo ka tuig.

Mga duha ka pulo ka tuig na ang nagligad, ginpa-scan nanday Kevin kag Gordon ang kalabanan sini. Mga napulo ka tuig na ang nagligad, ginhatag ni Kevin kay Gordon ang mga orihinal nga kopya agod mabasa niya, kag sang 2026 nagsugod si Gordon sa pagpadala sa pamilya sang malip-ot nga matuod nga mga estorya halin sa iya mga nakita. Ang iya archive subong may 4,669 ka dokumento, halin 1719 tubtob 2004, kag kapin sa 8,000 ka panid sang diary.

Simple lang ang iya pagsulundan. Ang mga kutlo amo gid ang mga pulong ni Mama kag Papa, pulong por pulong, nga ginbutang ang diary kag ang panid. Wala sing gin-imbento. Kon may paryente nga lain ang iya pagdumdom, ginabutang ang koreksyon.

> Para sa amo sini nga tion.
>
> Si Gordon, parte kon ngaa ginbantayan sang aton mga ginikanan ang tanan (Esther 4:14)

Siling ni Gordon ang mga diary "nagauli sa aton sang aton kaugalingon nga kabuhi sing tagdiutay, kag ang tunga sang ila ginauli amo ang mga butang nga aton ginapanumpa nga nahibaluan na naton."

Ini nga serye nagatipon sang sina nga mga estorya sa isa ka lugar, upod ang natun-an sang pamilya parte kon diin kita naghalin. Si Gordon nagapadala pa sang estorya halos kada adlaw, kag ang kada isa sini makasulod man.

> Dayon ang mga nagkahadlok sa GINOO nagpinaambitanay sing masunson… kag may libro sang handumanan nga ginsulat.
>
> Malachi 3:16

UNA NGA BAHIN

Diin Kami Naghalin

Switzerland kag Pennsylvania · Kansas · Ontario · England

GIN-UPDATE SANG 12 OKTUBRE 2026

☀ Si Karen kag si Patrick sa Romblon

Ang mga Swiss nga Engel sang Lancaster County

Ang estorya sang mga Engle sa Amerika nagsugod sa isa ka pamilya nga Swiss nga naglawig pakadto sa Pennsylvania sang 1750s. Ginsiling ini ni Ken sing simple sa isa ka sulat sang 1952: *"Pennsylvania Dutch, si lolo kag si lola... ang iban nagasiling Swiss kag ang iban German."* Ang kasaysayan sang pamilya nagasiling Swiss.

Ang una nga katigulangan sa linya sang Engle nga may pinakamaayo nga dokumento amo si **Ulrich Engel**, natawo sang Hulyo 1743. Nag-abot sia upod ang iya amay, nga Ulrich man ang ngalan, sang bata pa sia nga mga onse anyos, nag-uma sa Donegal Township, Lancaster County, kag nagpakasal kay **Magdalena Bicksler**. Ginadumdom sia sang tradisyon sang pamilya bilang kampeon sa pagsaka sang Maypole sa Maytown. Magaan sia agod magdaug, kag ginapuno niya ang iya bulsa sang abo nga ginapahid sa iya mga kamot agod indi madanlog.

Ang iya lapida nagatindog pa sa Reichs Church Cemetery malapit sa Marietta, nga kinulit sa German:

> `Hier ruhen die Gebeine von ULRICH ENGEL … gestorben den 28sten September 1799 im 57ten Jahr seines Alters.`
>
> "Diri nagapahuway ang mga tul-an ni Ulrich Engel… napatay sang ika-28 sang Septiyembre 1799, sa ika-57 nga tuig sang iya edad"

Halin sa estorya ni Gordon nga "Ulrich Engle, Born 1743" (20 Ago 2026) kag sa isa ka sulat ni Ken sang 1952.

Ang River Brethren

Halin sa amo man nga pamilya sa Lancaster County nag-abot si **Jacob "Yokeli" Engel**. Ang Yokeli amo ang palayaw sa Pennsylvania Dutch para sa Jacob. Sang mga tuig palibot sang American Revolution nangin isa sia sa mga nagpundar kag lider sang River Brethren, ang simbahan nga ginakilala subong bilang **Brethren in Christ**. Ginakabig ni Kevin nga walo sia ka henerasyon halin kay Yokeli. Indi nagaanggid ang mga rekord sang pamilya kon si Yokeli bala manghod ni Ulrich ukon iya anak. Ang iya pagkatawo, mga 1753, nagatudlo nga manghod sia.

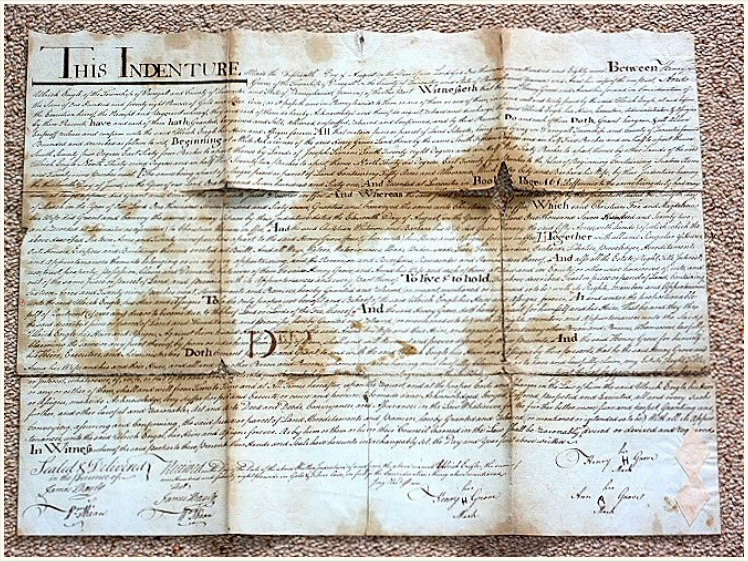
Duha ka bahandi halin sa sina nga mga tuig ang nakaabot sa aton. Sang 2009 nakita ni Kevin nga ginabaligya ang **Engle Grove deed sang 1789**. Nakarekord diri ang napulo kag anom ka akre sa Donegal Township nga ginbaligya sa 178 pounds ni Henry kag ni Anna Grove (si Anna utod nga babayi ni Ulrich) kay Ulrich Engle Jr., nga ginpirmahan sang "ila marka." Ang mga litrato sang kasulatan ara sa masunod nga panid. Kag ginhatag ni Lola Mabel Engle kay Kevin ang isa ka German nga **Martyrs Mirror** nga ginpatik sang 1814, nga may hapin nga tabla kag panit kag mga kinse ka libra ang bug-at.

Ang kusina sang Pennsylvania nag-upod man sa pamilya pakadto sa kasadpan. Nadumduman ni Kevin nga si Lola sa tuhod nga si Barbara Engle naghimo sang cup cheese, kag "mapanghaw mo ini sa bug-os nga balay sa sulod sang pila ka adlaw." Gindugang sang iya pakaisa nga si Lynette nga basi amo ini ang rason kon ngaa nabudlayan ang ila mga amay sa pagpanghaw sang mga butang sang nagtigulang sila.

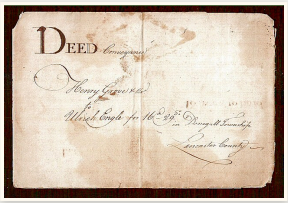
Halin sa mga papeles kag mga handumanan sang pamilya ni Kevin, kag sa mga email sang pamilya.

Ang Kasulatan sang Duta sang Engle kag Grove, 1789

Ari ang kasulatan mismo. Nakita ini ni Kevin sa eBay sang 2009 kag ginbakal niya sa singkwenta ka dolyar. Petsado sang 15 Agosto 1789, nakarekord diri nga si Henry Grove, mangunguma, kag si Ann nga iya asawa, nga parehong taga-Donegal Township, Lancaster County, nagbaligya kay Ulrich Engle sang napulo kag anom ka akre kag duha ka pulo kag siyam ka perch didto sa £178 nga bulawan kag pilak nga kuwarta, ang duta "agod angkunon kag kuptan" niya kag sang iya mga manunubli sa wala sing katapusan. Si Ann utod nga babayi ni Ulrich. Indi makasulat si Ann kag si Henry, gani ang kada isa nagpirma sang marka, isa ka H kag isa ka A, sa kilid sang papel nga selyo, sa atubangan sang duha ka saksi.

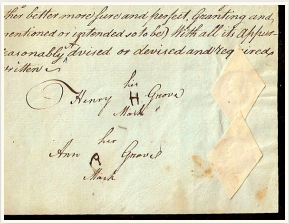

THIS INDENTURE

This Indenture (Ining Kasulatan): ang bug-os nga kasulatan, nakabukad.

DEED

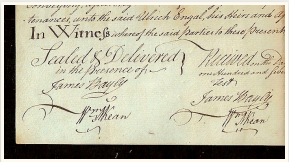
Ang gwa, nakapilo: "Deed Conveyance, Henry Grove & ux [and wife] to Ulrich Engle for 16 a. 29 p. in Donegall Township, Lancaster County." (Kasulatan sang paghatag sang duta, halin kay Henry Grove kag sa iya asawa pakadto kay Ulrich Engle.)

Koleksyon ni Kevin Engle

Henry Grove his H Mark

Ann Grove her A Mark

Si Henry Grove, ang iya marka nga H, kag si Ann Grove, ang iya marka nga A, upod ang ila papel nga mga selyo.

In Witness ... Sealed & Delivered in the Presence of ... James Hamilton ... William Allison

"Sealed & Delivered in the Presence of" (Ginselyuhan kag Gintugyan sa Atubangan sang) duha ka saksi, nga nagpirma man sa resibo sang kuwarta.

Pakadto sa Kansas

Palibot sang 1879 kag 1880 madamo nga pamilya sang Brethren in Christ ang nagbiya sa Lancaster County pakadto sa prairie sang Dickinson County, Kansas. Ang lolo sa tuhod ni Kevin isa sa ila. *"Ang Kansas amo ang ginaestaran sang kalabanan sang akon kaparyentehan,"* sulat ni Kevin sang 2013.

Ang pinakakilala nga anak sang Abilene, si Dwight D. Eisenhower, nagdako sa isa ka pamilya sang River Brethren nga naghalin man sa Pennsylvania sa amo man nga paglalin. Ang aton mga rekord wala nagapakita nga magparyente kita, ang amo lang nga gamot sang simbahan kag ang amo man nga duta sang Kansas. Ginsulat ni Mary Lou ang adlaw sang 1971 sang gindedikar ang Eisenhower Museum, nga ara sa banwa si Mamie kag ang mga Johnson.

Ang aton linya nagaagi halin kanday **Harry Shelly Engle** kag **Barbara Martin Engle** pakadto sa ila anak nga si **Grant Ercil Engle**, natawo sang 21 Hulyo 1899. Ang tiyo ni Grant nga si **Noah Martin** ang nagpatindog sang **Grace and Truth Gospel Chapel** sa Abilene palibot sang 1918. Ang pamilya nagsimba didto upod ang Plymouth Brethren sa sulod sang kasiyaman ka tuig, kag si H. A. Ironside nagwali didto sang sugod sang 1920s. Ang pinakauna nga kasal nga ginhiwat sa kapilya amo ang kay Tiya Eloise, sang 1957. Ang iya katapusan nga tilipon sang Marso 2010.

> Ang tawo nga nagpatindog sang kapilya amo ang tiyo ni Lolo Engle, si Noah Martin. Ang tawo nga naluwas (una sa mga Robson), amo ang amay ni Lola Engle (kag ni Uncle Orville), si Robert A. Robson.
>
> Kevin, 2010

Halin sa mga email sang pamilya (Kevin, 2010 kag 2013) kag sa diary ni Mary Lou sang 1971.

Sanday Grant kag Mabel

Sang Septiyembre 1922 nagpakasal si Grant Engle kay **Mabel Emma Robson**. Sang ginsulat niya ang iya una nga sulat nga nagaagda sa iya sa date, ginsulat niya ang iya ngalan nga "Mable," pareho sang pagsulat sang iya kaugalingon nga utod nga babayi sang iya ngalan.

Nag-uma sila pito ka milya sa bagatnan sang Abilene, kag nagpadaku sang lima ka anak: si **Ken** (1924), si **Keith** (1929), si **Eloise** (1935), si **Elaine** (1938) kag si **Jan**. Si Keith sang ulihi ang nag-obra sang uma. Kada Nobyembre sa sulod sang mga kap-atan ka tuig napuno ang uma sang mga lalaki kag mga bata nga lalaki para sa pagpangayam sang pheasant.

Nadumduman ni Ken ang isa ka eskwelahan sa uma nga may tatlo ka estudyante sa walo ka grado, mga manok kag baboy sang 4-H nga nalugi, kag isa ka tinday nga Holstein nga mas maayo ang resulta. Ang iya lolo nagtudlo sang Biblia kag sang isa ka higayon ginpamangkot sia kon kilala na niya si Jesus.

Nadumduman ni Gordon ang dalagko nga kumalagko ni Lolo. *"Kon mapauntat ko lang si Lolo sa pagpamangkot sa akon 'IS THAT FELT' samtang ginakusmo niya ako sang iya dalagko nga kumalagko..."*

Sang 1980 ginbayaan nanday Grant kag Mabel ang balay kag naglipat sa Brown's Memorial Home sa Abilene, diin si Ken naghiwat sang mga simba sa sulod sang madamo nga tuig. *"Mas may kahulugan na ini subong nga didto na ang mga ginikanan,"* sulat niya. Sang nag-nubenta si Grant sang Hulyo 1989, ang party ginhiwat sa Brown's, kag ang pamilya nagsaka sa iya kuwarto sing tinagurpo.

Halin sa tape sang pagpanaksi ni Ken sang 1973, sa iya mga sulat, kag sa estorya ni Gordon nga "He Made Quite a Hit" (29 Sep 2026).

Ang mga Robson

Ang kaparyentehan ni Lola Mabel nag-abot sa Kansas halin sa Ontario. Si **John Ross Robson** kag si **Catharine Broadfoot Robson** may napulo ka anak; si Albert, ang kamanghuran, amo lang ang natawo sa Kansas. Ang iloy ni John, si **Amy Graham Robson**, nag-upod sang 1876 kag nag-estar sang mga napulo ka tuig malapit sa Abilene. Si Tiya Eloise nagbutang sang dako nga litrato ni Catharine sa iya kuwarto.

Ang ila anak nga si **Robert Alexander Robson**, ang aton lolo sa tuhod, nagpakasal kay **Cora Eva**. Ang iya amay, si **Henry Eva**, isa ka beterano sang Civil War; sia kag ang iya asawa nga si Hester nalubong sa sementeryo sang Abilene.

> Nadumduman ko nga ginsugid sa akon sang akon iloy nga ang iya amay nahamuot magsaot kag ginbayaan niya ina sang nakombertir sia… Nagatuo gid ako nga naluwas sia paagi sa mensahe ni H.A. Ironside.
>
> Tiya Eloise, 2014

Si Robert nangin isa sa mga nagapanguna nga kauturan sa Grace and Truth Chapel. Nagatuo si Kevin nga si Lola Engle kag si Ken "nakapanubli sang iya diosnon nga batasan."

Napatay si Cora sang 1935, samtang ginabusong ni Mabel si Eloise. Si Lola Robson medyo mapamahinon kag nagatuo nga ang nagabusong nga iloy indi dapat magpalapit sa nagahingapos, gani wala gid ginsugid ni Mabel sa iya parte sa bata. *"Kabay pa nga nagpamangkot ako sang madamo pa sang may higayon pa ako,"* sulat ni Eloise.

Ang mga pakaisa nga Robson nagatipon pa sa Abilene sa una nga Domingo sang Agosto. Sang 2017 duha ka pakaisa nga Winslow ang nag-abot nga nagasuksok sang kilt nga Gunn tartan.

Halin sa mga email sang pamilya, upod diri ang kay Tiya Eloise sang 2014.

Mga Tiya kag Tiyo nga Robson

Ang mga anak nanday Robert kag Cora amo sanday **Mabel** (aton lola), **Roberta**, **Harry**, **Orville**, **Cleason** kag **Lela**. Napatay si Lela sang gamay pa sia. Napatay si Cleason sang pamatan-on pa. Permi nagasiling si Ken, *"Si Uncle Cleason ang akon pinakapalangga nga tiyo."*

Nagpakasal si Roberta kay **Wendell Koons**. Ang ila kamagulangan nga anak nga lalaki, si **Alvin Dean Koons**, nangin chaplain sang U.S. Navy. Si Ken iya first cousin, kag nadumduman ni Kevin nga nabatian niya nga si Ken ang nagdala kay Alvin sa Ginoo sang mga bata pa sila. Nagpakita liwat si Alvin sa Pilipinas sang 1966, nga nagadala sang plawta (Ikaduha nga Tomo).

Si Uncle Orville, ang kamanghuran, nagpakasal kay **Aunt Lois**, nga ang iya tinapay, madulot nga cinnamon roll kag fudge ginahambal pa tubtob subong. Nadumduman sang isa ka pakaisa nga si Lois *"nagapanghugas sang akon buhok sa lababo kag ako nagatukar sang pump organ."*

Ang balay sa uma sang mga Robson malapit sa Abilene, diin nagdako si Mabel kag ang iya mga utod kag diin nag-estar si Uncle Orville sa sulod sang madamo nga tuig, yara na liwat sa pamilya. Ginatipigan man sang pamilya ang sertipiko sang graduation ni Mabel sa ikawalo nga grado kag duha sang iya mga journal sang bata pa sia.

Si Kevin ang indi opisyal nga historyador sang mga Robson sa pamilya. Ginsugdan niya ang RobsonHistory blog sang 2008.

Halin sa mga email sang pamilya kag sa RobsonHistory blog ni Kevin.

Ang mga Haines

Ang kaparyentehan sang iloy ni Mary Lou naghalin sa England. Si **Ernest G. Haines**, "E. G.," natawo mga 1871, anak sang isa ka mangangarne nga nangin bookkeeper kag nahamuot sa mga numero. Nagpakasal sia kay **Alice Bush**. May kaluha sila nga mga babayi, sanday **Freda** kag **Mary**, kag isa ka anak nga babayi nga ginngalanan nila nga **Avril**, ang tinaga sa French para sa Abril, kay natawo sia sang Abril, sang ika-26, sang 1902.

Palibot sang 1908 nagtabok ang pamilya pakadto sa Amerika, una sa Cincinnati kag dayon sa Canonsburg, Pennsylvania, malapit sa Pittsburgh. Napatay ang gamay nga si Mary sa edad nga dise-seis. Si Alice nalupig sang arthritis sang ulihi nga mga tuig, kag ginatulod ni E. G. ang iya wheelchair pakadto sa simbahan. Palangga niya ang himno nga "Rise, My Soul! Behold 'Tis Jesus."

Nagtuon si Freda sa Moody kag nagpakasal kay **Rev. George Bates**. Ang ila anak nga babayi nga si Ruth Elaine amo ang "gamay nga abyan" ni Mary Lou.

Si Lolo Haines nabuhi sing malawig agod makita ang mga apo sa tuhod halin sa Manila. Nagbasa si Ken sang Kasulatan upod sa iya sang semana antes sia napatay, sang pagsugod sang 1961, kag naghambal sia sa iya lubong.

> `Tubtob diri ginbuligan kita sang Ginoo.`
>
> ang bersikulo nga ginpaambit ni Ken kay Lolo Haines (1 Samuel 7:12)

Halin sa mga sulat kag mga email sang pamilya.

Ang mga Leonard

Si **John Reihner Leonard** natawo sang Adlaw sang Paskwa 1899 sa Washington, Pennsylvania, anak nanday Frank kag Harriet Leonard. Sang Septiyembre 1926 nagpakasal sia kay Avril Haines sa First Baptist Church sa Canonsburg. Nagdumala sia sang isa ka planta, nagbakal kag nagbaligya sang mga propyedad kag mga trak, kag sa tunga sang 1937 kag 1944 nakarekord sia sang duha ka pulo kag lima ka reel sang home movies. Ginbutang ini ni Gordon sa video. Sa sini makita si Mary Lou nga nagadako halin pito tubtob mga katorse anyos, nga nagatukar sang trombone.

Sang Oktubre 1952, ang semana nga naglawig si Mary Lou pakadto sa Manila, nagsulat si John sa iya sang sulat nga ginatawag ni Gordon nga "The Hospital for Somnambulists" (Ang Ospital para sa mga Nagalakat nga Nagakatulog). Si Avril nagalakat samtang nagakatulog sa tunga sang adlaw kag nabalikid ang iya masakit nga bukong-bukong. Ang trese anyos nga si Betsy nagsandig sa puertahan sang bodega kag nahulog tubtob sa idalom.

> Gani makita mo, sa akon pagkanangin Supt sang Hospital para sa mga nagalakat nga nagakatulog, kusinero & manugpadala, masako gid ako.
>
> John Leonard kay Mary Lou, Oktubre 1952

> Ginabakalan ko si Mama sang bag-o nga typewriter pareho sang kay Ginny kay nahamuot sia magtype sang mga sulat & madamo gid ang iya ginasulatan.
>
> ang amo man nga sulat

Madamo gid matuod ang iya ginasulatan. Nagsulat pa si Avril sa sulod sang katloan kag pito pa ka tuig. Lima ka gatos kag duha ka pulo kag isa sang iya mga sulat ang nabilin, mas madamo sangsa bisan kay sin-o sa archive luwas lang kay Ken kag kay Mary Lou.

Napatay si John Leonard sang 1 Agosto 1964, sa edad nga sesenta y kuwatro. Nabuhi si Avril tubtob 1 Oktubre 1989 kag napatay sa edad nga otsenta y siete.

Halin sa sulat ni John Leonard sang Oktubre 1952, sa estorya ni Gordon nga "The Hospital for Somnambulists" (8 Sep 2026).

Ang Manugwali nga Iya Ginsundo

Canonsburg, Pennsylvania, tigtugnaw sang 1954. Isa ka simbahan nga wala sing manugwali, kag isa ka chairman sang mga trustee nga indi makapungko sing hilom.

Nakombinse na ni John Leonard ang isa ka bangko nga magpautang agod mabayaran ang utang sang simbahan sa Association. Dayon nag-abot ang mas dako nga problema. Gin-type niya ini para sa iya anak nga babayi kag umagad sa Manila, upod ang tanan nga question mark:

> Dayon,kinahanglan kami makapangita sang manugwali?????? Gani si Mama permi masako,nagatawag, nagasulat,nagapangamuyo,kag iban pa. kag nagabulig kay Emil nga may permi nga manugwali sa pulpito. Kag dayon may nagrekomendar sa amon sining tawo nga si Romig. Pero yara sia sa MALAYO GID SA KASADPAN.siling nila tanan.
>
> John Leonard kanday Ken kag Mary Lou, Huwebes 1 Abril 1954

Malayo gid sa kasadpan. Amo ina ang Davenport, Iowa.

Malayo Gid sa Kasadpan

Ang kalabanan nga chairman sang mga trustee magasulat sang isa ka sulat. Basi duha. Dayon magahulat sang sabat. Indi ini sia.

> Gani wala ako sing ginsugiran kag dali-dali ako nagsakay sa eroplano kag naglakat sang Sabado sang gab-i paglupad pa-Davenport Ia. nagkadto sa iya simbahan sang Domingo sang aga gin-dala sia kag ang iya pamilya sa panihapon,nanamian gid ako sa iya,gin-areglo nga magkari sia diri sa sulod sang 4 ka adlaw,kag iban pa kag iban pa. Dali-dali,nagsakay sa eroplano pabalik,kay may Negosyo ako sang Lunes sang Aga.
>
> ang amo man nga sulat

Naglakat sang Sabado sang gab-i. Nakabalik sang Domingo sang gab-i. Nagaobra na sang Lunes sang aga. Kag wala sia sing ginsugiran kon diin sia naghalin.

Kami ni Mama Mas Nakahibalo

Nag-abot ang tawo para sa iya apat ka adlaw. Nagboto ang simbahan nga tawgon sia. Kag dayon ang tanan nagpugong sang ila ginhawa.

> Gani nagboto ang Simbahan nga tawgon sia kag ang tanan nahadlok nga indi sia magbaton,pero si mama & ako mas nakahibalo.
>
> ang amo man nga sulat

Kami ni Mama mas nakahibalo. Duha ka semana antes sadto nakasulat na si Avril pa-Manila:

> Ang mga Romig ari na diri sa una nga adlaw sang bulan kag magawali sia sa una nga higayon sang Abril 4. O kalipay!
>
> Avril Leonard, Domingo 14 Marso 1954

Kag sa masunod gid nga linya: *"Si Papa ka-buang gid kag ginapakadlaw gid kami tanan."*

Pito ka Tuig

Gani nag-abot ang mga Romig sa Canonsburg, kag ang manugwali halin sa malayo gid sa kasadpan nangin labaw pa sa isa ka manugwali. Nagpangayam sia upod si John Leonard, kapin sa makaisa, siling sang mga sulat; sang isa ka tuig silang duha naglakat sang alas dos sang kaagahon. Ang mga Romig nag-abot para sa panihapon sang Thanksgiving. Si Mrs. Romig nagpadala sang blackberry pie, mainit pa halin sa hurno.

Pito ka tuig sini. Dayon, sang Disyembre 1961, ginbasa sang mga Romig ang ila resignation sa simbahan, pagkatapos sang Panihapon sang Ginoo. Tunga sa oras sang ulihi, sulat ni Avril, nag-ring ang telepono: isa ka simbahan sa Warren, Ohio, nga nagapangabay sa iya nga magkadto kag mag-candidate.

Kag si John Leonard dapat na maglakat sa pagpangayam.

> Si Papa wala diri nagapangayam pero medyo indi sia gusto maglakat sang Domingo sang hapon; sa matuod indi kaayo maayo ang amon gana sa pagkaon sadto nga adlaw. Sa akon hunahuna kon ang manugwali upod niya maglakat, mabag-o kuntani ang iya balatyagon
>
> Avril Leonard, Miyerkoles 6 Disyembre 1961

Isa Pa ka Party

Duha ka semana sang ulihi nagaplano si Avril sang isa pa ka party antes maglakat ang mga Romig. Ang kaadlawan ni John Leonard amo ang Adlaw sang Paskwa.

> May birthday party kami para kay Papa kag sa duha sang mga Romig sa Sab. sang gab-i
>
> Avril Leonard, Miyerkoles 20 Disyembre 1961

Kag dayon nakalakat na sila.

Subong mag-abante kita sa Sabado, ang una nga adlaw sang Agosto, 1964. Sa Villa Park, Illinois, ginbuksan ni Ken Engle ang iya diary sadto nga aga kag ginsulat ang iya bersikulo para sa adlaw:

> Dad Leonard. I Peter 2:25 Sia ang aton Daku nga Manughalwa. Kinahanglan gid naton ang manughalwa sa sining mga adlaw.
>
> Ken, Sabado 1 Agosto 1964, sa ibabaw sang panid

Duha ka Tawag sa Telepono

Sadto nga gab-i nag-ring ang telepono sa Villa Park. Si Betsy ato. Kag dayon, isa ka oras sang ulihi, si Betsy liwat. Ginsulat ini ni Mary Lou:

> Si Daddy nagkadto na sa Langit subong nga adlaw. Nauntat lang ang iya pagginhawa malapit sa tungang gab-i. Nagtawag si Betsy sing makaisa agod isugid sa amon nga indi maayo ang iya lawas, isa ka oras sang ulihi agod isiling nga wala na sia.
>
> Mary Lou, Sabado 1 Agosto 1964

Tatlo ka adlaw sang ulihi, sang Martes sang hapon, ang lubong. Ginsulat ni Mary Lou kon sin-o ang nagdumala sang serbisyo:

> Adlaw sang lubong. Sanday Ken Romig, Don Main kag Ken ang naghiwat sang serbisyo.
>
> Mary Lou, Martes 4 Agosto 1964

Kag si Ken, sa iya kaugalingon nga diary, sa amo man nga adlaw:

> Dad Leonard — Lubong. Si Pastor Roming ang naghambal sa Lubong sang 230. Si Don Main nagbasa sang Kasulatan. Ako ang naghiwat sang serbisyo sa kilid sang lulubngan. Nagbasa sang I Thes 4:15-18
>
> Ken, Martes 4 Agosto 1964

Ang Tawo nga Magalubong sa Iya

Si Pastor Romig, nagbalik sa Canonsburg halin sa bisan diin sia gindala sang mga tuig. Wala nagasiling ang mga sulat kon diin.

Napulo ka tuig kag apat ka bulan antes sadto, isa ka negosyante ang naglupad pa-Iowa sang Sabado sang gab-i, wala sing ginsugiran, nagpamati sa isa ka indi kilala nga manugwali, gindala sia kag ang iya pamilya sa panihapon, kag nagdali-dali pauli para sa Lunes sang aga.

Ginkadto niya kag ginsundo ang tawo nga magalubong sa iya.

> `Kay kamo pareho sang mga karnero nga nagtalang; pero subong nagbalik na kamo sa Manughalwa kag Manugbantay sang inyo mga kalag.`
>
> 1 Peter 2:25, ang bersikulo nga ginsulat ni Ken sa ibabaw sang panid sang iya diary sang 1 Agosto 1964

Kon ano ang buot silingon sang "mother & I know better" (kami ni Mama mas nakahibalo), siling ni Gordon, amo ang nabilin sang estorya.

Halin sa mga sulat nanday John kag Avril Leonard pa-Manila sang 14 Marso kag 1 Abril 1954 kag 6 kag 20 Disyembre 1961, sa mga diary nanday Ken kag Mary Lou sang 1 kag 4 Agosto 1964, kag sa estorya ni Gordon nga "The Preacher He Went to Fetch" (15 Okt 2026), nga ginsulat para kay Aunt Betsy kag Uncle Carl.

Sanday Ginny, Mary Lou, Paul kag Betsy

Nagpadaku sanday John kag Avril sang apat ka anak sa Canonsburg. Si **Mary Lou** (1930–2003), ang aton iloy, amo ang ikaduha.

Si **Virginia** "**Ginny**" (1927–1988) nagtuon bilang nars sa New York. Nabalo sia sa ila honeymoon sang 1950, kag nagkadto sia sa Belgian Congo bilang misyonero nga nars sa sulod sang mga napulo kag duha ka tuig kag makaduha nga ginpalikaw sang British Army. Pagbalik sa Amerika sia ang nagpangulo sang student health center sa Moody Bible Institute kag nagpakasal kay Paul Moldenhauer.

Si **Paul Ernest Leonard** (1933–2026) nakatapos sang iya doctorate sa Manchester sa idalom ni F. F. Bruce, nag-alagad sa NIV translation committee, nagtudlo sang Bag-o nga Testamento sa Trinity, kag naghanas sang mga counselor para sa New York crusade ni Billy Graham. Bilang Army chaplain kag colonel gintawag sia para sa Gulf War sang 1991. Ang diary ni Ken nagsiling "To Saudi Arabia." Gin-koreksyon ni Aunt Betsy si Gordon sang 2026: nag-alagad si Paul sa mga napilasan sa Landstuhl, Germany. Nagpakasal si Paul kay **Carol Schmidt** halin sa Kansas sang 1957, kag sa kapitoan ka tuig sang mga diary pirme sila "Paul & Carol," pareho sang isa ka law firm.

Si **Betsy Jane**, ang kamanghuran, nagpakasal kay **Carl Armerding**, nga nagtudlo sa Regent College sa Vancouver kag nagbulig sa pagbadbad sang Mga Hukom para sa New Living Translation.

Sang 1978 nagbinuligay ang apat ka anak sa pag-atipan sang ila iloy, isa ka bulan ang kada isa.

> `Ginny (Abril) Betsy (Mayo) Paul (Hunyo), ML Hulyo.`
>
> Diary ni Ken, 1978

Ang listahan dapat may ikalima nga ngalan. Si Carol, ang umagad, hilom man nga nagkuha sang iya mga turno.

Halin sa diary ni Ken sang 1978 kag sa mga estorya ni Gordon parte sa mga Leonard, Ago–Sep 2026.

Ang Puno sang Pamilya

ENGLE · Ulrich Engel (1743–1799) m. Magdalena Bicksler · Lancaster Co., PA
… Harry Shelly Engle (napatay 1956) m. Barbara Martin

ROBSON · John Ross Robson m. Catharine Broadfoot · Ontario → Kansas
Robert Alexander Robson m. Cora Eva

Grant Ercil Engle 1899–1992
m. 1922

Mabel Emma Robson
napatay mga 1983

Ken · Keith (m. Cleo Barten) · Eloise (m. Kevin Dyer) · Elaine (m. Charlie Corkill) · Jan (m. Ken Horst)

HAINES · Ernest G. Haines (natawo ~1871, England) m. Alice Bush

LEONARD · Frank Leonard (1862–1952) m. Harriet

John Reihner Leonard 1899–1964
m. 1926

Avril Haines
1902–1989

Virginia (m. Paul Moldenhauer) · Mary Lou · Paul (m. Carol Schmidt) · Betsy (m. Carl Armerding)

Kenneth Ercil Engle
9 Nob 1924 – 5 Nob 2009

Mary Louise Leonard
20 Hul 1930 – 12 Abr 2003

nagpakasal sang 26 Abril 1953 · San Juan Gospel Hall, Manila

Becky · Karen · Kevin · Stan · Gordon · Doug

Mga Kaupod nga Libro

Walo ka kaupod nga libro ang yara sa tupad sang lima ka tomo sang estorya.

Sa Iya Kalipay: Ang Kabuhi kag Ministeryo ni Ken Engle
Ang kaugalingon nga mga sulat ni Papa · 1951–1987 · ang iya kabuhi kag ministeryo

Manugbantala ni Cristo: Ang Estorya ni Rudy Ponce de Leon
San Juan, Rizal · 1951–1996

Grace Triumphant
ang autobiography ni Cyril H. Brooks · © 1985 Walterick Publishers

"Mary Lou, Mary Lou": Ang Estorya ni Evelyn kag Fred Balanag
Baguio City · 1968–2010

Cheryl
Cheryl Lyn Engle · ang iya kabuhi, ang iya musika, ang iya kaugalingon nga mga pulong

Karen, Patrick, kag Romblon: "Ginadala ang Palanan-awon"
keepm.org · ang Emmaus app · Moments to Remember · Karen kag Patrick

Mga Estorya sang Pamilya kag mga Abyan
Mga abyan sang hilikuton · mga estorya sang pamilya · reperensya sang pamilya

Ang mga Handumanan ni Kevin
Kevin Engle · sa iya kaugalingon nga mga pulong · Stewards Foundation · Sa Kaugalingon nga mga Pulong ni Papa

> **Faithful Men: A Library of Christian Classics**, halin sa PlymouthBrethren.org: mga manunulat nga Brethren kag mga kabuhi sang misyonero, nga mapangita paagi sa manunulat, Kasulatan kag topiko. **Buksan ang librarya ↗**

Ang Mga Sulod sang bug-os nga serye →

Ang tanan nga link sa serye, sa isa ka lugar →

Mga Ginhalinan

Mga estorya ni Gordon nga gingamit sa sini nga tomo: Ulrich Engle, Born 1743 · The Hospital for Somnambulists · Ginny April, Betsy May, Paul June · Where the Wounded Came · The One He Never Had to Perform · He Made Quite a Hit · Aunt Eloise, duha ka estorya · The Preacher He Went to Fetch (mga sulat nanday John kag Avril Leonard sang 14 Marso kag 1 Abril 1954 kag 6 kag 20 Disyembre 1961; mga diary nanday Ken kag Mary Lou sang 1 kag 4 Agosto 1964). Upod man ang mga sulat sang pamilya halin 2008–2026 kag ang tape sang pagpanaksi ni Ken sang 1973.

Kasaysayan sang Engle sa internet: Engle History and Family Records of Dauphin and Lancaster Counties · Ulrich Engel and Anna Brechtbühl · Rev. Jacob Engle (1753–1833) sa FamilySearch · The Brethren in Christ.

Mga lulubngan sa Find a Grave: Ulrich Engel (1711–1757) · Anna Brechtbühl Engel (1715–1764) · Ulrich Engel (1743–1799) · Anna Engel Grove (1741–1805) · Elder Jacob “Yokeli” Engel (1753–1833) · Veronica “Fannie” Schock Engel (1750–1816).

Ano ang Masunod

Ang Ikaduha nga Tomo, *Ang Pagtawag pakadto sa Pilipinas*, nagapadayon sang estorya.

> Bantayi sila para kay Jesus tubtob sa kahangturan.
>
> ang pangamuyo sa likod sang KEE Philippine Missions

Edisyon sang 11 Oktubre 2026 · upod ang "Prays for Us Daily" ni Gordon (10 Okt 2026), "ML + I," "Two Candles" kag "The Wedding," ang mga sulat ni Ken sang mga Tuig sang Inaway sang 1943–45, ang mga sulat sang 1950–51, "Herald of Christ" (ang estorya ni Rudy Ponce de Leon), "Mary Lou, Mary Lou," ang estorya ni Evelyn Balanag upod ang iya mga litrato, "The Landlord and the Projectionist," kag isa ka listahan sang mga hyperlink